

По дирите на изпепелената гора край Кресна

По данни на ЮЗДП - Благоевград, от 1 януари до 15 септември т.г. в териториалните му поделения са станали 138 пожара, заведнали общо 19 549 дка, като 7706 дка от тях са върхови. Главна жертва на огъня са станали горите - държавна собственост - 18 023 дка, общинските гори са 749 дка, частни - 515 дка, църковни - 170 дка. На причината, която се нарича „небрежност“, се падат 104 пожара, 8 са умишлени и толкова още - по естествени причини. Неизвестни са причините за 17 пожара. Опожарена е иглолистната растителност върху 10 567 дка, широколистната е 4759, смесената - 1754.

Един от най-големите горски пожари през това лято ни отведе в две Държавни горски стопанства на ЮЗДП - Благоевград - Симитли и Кресна. На територията на първото пожарът, горял шест дена, възниква, а изключително тежката битка с него се води на територията на второто.

Общата площ на този пожар, започнал на 24 август в земеделския фонд в землището на с. Мечкул, навлязъл в горската територия на ДГС - Симитли, и още същия ден прехвърлил се в горите на ДГС - Кресна, е 15 343 декара. Засегнатата горска площ е 13 921 дка, като залесената е 12 849 дка, а незалесената - 1072 дка. В низов - 7062 дка, и върхов - 6859 дка, пожар са засегнати 8408 дка иглолистни и 2902 широколистни насаждения. Държавните гори са 13 197, общински - 622, частни - 102 декара.

Цифрите нямат звук, мирис, изглед. Пожарите - имат. С горския инспектор на Югозападното държавно предприятие - Благоевград, инж. Стоян Ников пътуваме към опожарените склонове на селата Стара Кресна, Ощавя и Влахи, от които той и колегите му наскоро - няма и няколко дена, се прибират. И които иска да забрави поне за малко. За 6-те дена на пожара той е спал общо 12 часа. Безсънието и тревогите на всеки от 1800-те души, участвали в гасенето на огромния пожар, най-вероятно са същите. Инж. Ников постоянно подуши-

ва въздуха и нима гали усещаме и ние миризмата на дим. На дим - не, а на изгоряло. Живо изгоряло. По дългото протежение, което до 24 август е жива и зелена гора, укротеният вече огън е оставил своите страшни рани. Гората чернее. Виждаме, че дежурните екипи още патрулират - по 2 специализирани високопроходими автомобила всеки ден. И така до 10 септември, макар че пожарът е обявен за угасен в 14.25 ч. на 29 август. Повярвайте, никой няма мечта да стане герой в борбата с горския пожар, но и никой не би си пожелал в живота му да има пътуване по дирите на изпепелената гора.

В Кресненското дефиле пред нас се открива стръмният каменист склон на м. Скалата, иззад който огнените езици от с. Мечкул на 24 август се опитват да изскочат на пътя до бензиностанцията. Гората и скалата са белязани от черните езици на потушения огън. Тук е спрял. За малко. Провира се откъм м. Дълбокото гере, която е на границата между двете стопанства - в Симитли и Кресна. Агът престои. Виждаме пепелния му път и слушаме инж. Ников. За огромните езици на пламъците, които често се опитват да хванат борещите се с него хора в капан, за звука, който прилича на постоянен тътен на влак, за който няма гара и спурка, за задушливия и покриващ всичко в мрак пушек, за адската температура и за неспирния вятър, променящ посоката си. За най-трудните ситуации, когато борбата с огнения аг изглежда без алтернатива. За човешкия колективен труд и смелост, които най-накрая надделяват над стихията. И за спасителния гъжд на

Началният етап на пожара

29 август. Не много обилен, но помогнал огънят да се кротне. - От администрацията на ДГС - Симитли - разказва зам.-директорът инж. Петър Гешев - до с. Мечкул, край което става запалването, са 20 км, но теренът е много стръмен и труднопроходим. Когато стигаме, огънят, разгорял се в селскостопанския фонд, вече наближава гората. Подгонва го силен северен вятър. ГСУ - Брежани - един от петте участъка на стопанството, в

Панорамата на бедствието в горите на ДГС - Кресна

които навлиза огнената стихия, е много пожароопасен район. Там всяка година стават поне по 5 запалвания, които тръгват от този фонд - казва още инж. Гешев, - като през 1999 г. е един от най-големите ни горски пожари. През 2003-2005 г. в опожарените територии са залесени 2000 дка нова гора. Изведнџ си дадох сметка, че моят труд от 2003 г. отиде за минути.

За ДГС - Симитли, резултатът от огнената стихия, започнала на територията му, и по тази причина се води като „симитлийски пожар“, е 4302 дка опожарена площ, от които 4173 дка гържавна горска територия, 114 дка - общинска, и 15 дка частни гори. Определени по запас, количествата обгоряла гървесина са 33 994 м³ в гържавни, 1595 м³ - в общински, и 420 м³ - в частни територии. В гасенето, освен силите на пожарната, участват 28 души от стопанството и специализираният противопожарен автомобил. През цялото време на бедствието тук е и директорът на ЮЗДП инж. Дамян Дамянов.

В ДГС - Кресна, наричат горския пожар от 24-29 август „нов“, защото си имат и „стар“ - бушувал на територията на стопанството над с. Стара Кресна в труднодостъпни склонове на р. Ар-

Зам.-директорът на ДГС - Симитли, инж. Петър Гешев

Инж. Иван Панталеев - директор на ДГС - Кресна

наутска на 13 юли и засегнал над 800 дка горски насаждения. Новият пожар си избра подобен „маршрут“ право към сърцето на Пирин - от с. Мечкул - с. Сенокос - с. Стара Кресна - с. Ощава - с. Влахи - Кресна.

Този, много по-опустошителен пожар в кресненските гори, е засечен на територията на ДГС - Симитли, от противопожарната кула на ДГС - Кресна (една от деветте изградени на територията ЮЗДП) и в 13.47 ч. вече е достояние на дежурния в централата в ЮЗДП. Последващите уведомителни и гасачески действия са според инструкциите, горските са на пожара преди пожарникарите. Както винаги - през всичките лета и пожари в горите. Още на 24 август е активиран Националният план при бедствия в частта „Заплаха от голям пожар“ и е създаден Националният кризисен щаб.

За директора на ДГС - Кресна, инж. Иван Панталеев, застъпил на поста си на 4 август, пожарът е като „огнено кръщение“. В борбата с огъня се включва всеки, работещ в стопанството.

35 териториални поделения на ЮЗДП, 4 регионални дирекции по горите - в Благоевград, Кюстендил, Пазарджик и София, почти целият наличен състав на двете стопанства - в Симитли и Кресна, 24 противопожарни автомобила,

Овъглените насаждения в ДГС - Кресна, над с. Влахи (отляво), спасителните просеки, прокарани от булдозера (в средата) и високопроходимият противопожарен автомобил на ДГС - Симитли, който пръв отива на пожара (вдясно)

▲ Картината от „стария“ пожар от юли и почи-
стване на опожарените площи от „стария“ пожар
в ДГС - Кресна

◀ Началникът на ГСУ - Ощава, Еленко Янушев

17 специализирани автомобили на ДГС и ДАС, 6 „ЗИЛ“-а, булдозер „Либхер“, вертолет и екипите на РД „ПБЗН“ от Благоевград, Симитли, гр. Сангански, Петрич, гр. Гоце Делчев, Разлог, Банско и Кюстендил, а след това и от София, се борят с огнената стихия. Евакуацията на хората от с. Ощава става с колите на ДГС - Кресна. До това село борбата с огъня е най-тежка, а крайните 7 къщи, повечето без постоянно живеещи в тях хора, отиват курбан на огъня. Природата на планината в този край остава без горите, а жителите на красивото пиринско село Стара Кресна се лишават от туристическия си поминък, който се развива благодарение на природата и горите, Ощавските минерални бани са в пепел, домашният добитък няма паша и фураж. Преживеният от хората стрес също има зловещите си резултати. Екологичната обстановка на района е близка до катастрофа.

Най-мащабната и зловеща картина на опожарените планина, изголистни гори, ливади, ниви и села се открива от билото над с. Стара Кресна. На това високо място, до ветрогенераторите, с общи услия на 29 август пожарът е спрял, преди да се прехвърли в натовареното от трафик Кресненско дефиле.

Огнената равностметка за ДГС - Кресна, е 10 700 дка загнетата от пожара горска площ на 24-29 август и над 800 дка от 13 юли. Най-критичният ген според инж. Панталеев е новото разпалване на пожара на 28 август в района на с. Влахи, където борещите се с огъня екипи постоянно са обграждани от пламъците, „управлявани“ от непредсказуемия вятър. Спасителни се оказват направените с помощта на мощния булдозер в три посоки в гората просеки. Директорът отдава дължимото и на навременната помощ на бившия директор на ДГС - Кресна, инж. Димитър Терзиев, и на хората на стопанството.

С един от тях - Еленко Янушев, който е потомствен горски работник и повече от 20 години началник на ГСУ - Ощава (имам чувството, казва, че съм се родил тук), се срещаме в непобедената от огъня гора над селото. А непобедена е тя, защото хората надделяват над стихията и над желанието ѝ да заличи труда на горските работници, сред които е дягото и бащата на Еленко, облекли каменистата снага на планината в зелена премяна. И което пак ще направят нашите съвременници. В горскостопанския участък - Ощава, в м. Кълдъръма, в опожарените площи вече са залесени 650 декара. Еленко, застанал до изгорялото в пожара дръвче, посочва и показалия се вече зелен погравт: „Когато се пен-

сионирам, дърветата тук ще се надигнат до височината на това дръвче“. Местните лесовъди са на мнение, че освен естественото възобновяване от местни широколистни видове, ще трябва и доста залесяване например с гъб, акация.

И това ни подсказва да напомним, че първите поколения лесовъди и горски работници не са залесявали тук гори току-така. На територията на ДГС - Симитли, са овладени и залесени, започвайки от 60-те години на миналия век, водосборите на няколко страховити пороя, сред които е и Градевска река. В изяргените от ерозия стръмни склонове са създадени над 150 000 дка млади култури от пионерните и единствено възможни за овладяване на такива терени видове - черен и бял бор, които завинаги изтриват спомена за оголената снага на планината. В ДГС - Кресна, до края на 1985 г. са залесени 159 826 дка нови гори, от които 90 % са върху силно ерозирани, напълно обезлесени склонове, с изключително негостоприемни условия за растеж на горскодървесните видове. По това време, над 30 години, като технически ръководител на обект тук работи горският Георги Аврамов, като под неговото ръководство и участие са залесени над 16 000 дка елитни култури, толкова, колкото огънят е глътнал за шест августовски гена. Аврамов е изградил и много противоерозионни съоръжения - обгорелите камъни на едно от тях видяхме из ГСУ - Ощава. Отличен е със званieto „Герой на социалистическия труд“. Да, но от това, че тогава трудът е бил наричан „социалистически“, значението на усилията на горските работници и лесовъди не е нито по-малко, нито трябва да се омаловажава.

В м. Кълдъръма намираме и дърводобивниците, работещи за фирмата „Ванко 2004“ ЕООД. Бригадирът им Росен Златков казва, че в опожарените площи се сече трудно, но се справят и за няколко седмици са добили над 400 м³ дървесина.

За горския пожар в Кресна от 24-29 август бе обявена и причината - човешка небрежност. До доказване на престъплението или на невинността на човека няма да правим коментари. Но от ясно по-ясно е, че както огънят може да тръгне от човека, така и спирането му зависи от човека. Лошото е, че горят горите в България и оголват снагата на планините ни. Във времето, когато мащабите на залесяванията не могат да се мерят с мащабите на горските пожари.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ